

Godišnja porezna prijava za 2019. godinu

11.02.2020.

Samostalne djelatnosti obveznici poreza na dohodak, za utvrđivanje primitaka i izdataka, primjenu poreznih olakšica te oporezivanje dohotka za 2019. godinu primjenjuju se odredbe slijedećih poreznih propisa:

- Zakona o porezu na dohodak (Nar. nov., br. 115/16, 121/19)
- Pravilnika o porezu na dohodak (Nar. nov., br. 1/17, 80/19)
- Zakona o porezu na dobit (Nar. nov., br. 177/04, 121/19)
- Zakon o PDV-u (Nar. nov., br. 73/13, 121/19)

Četvrti krug porezne reforme značajno je izmijenio sadržaj prethodnih propisa, ali primjena većine odredbi ovih propisa započinje početkom 2020., što će uvelike utjecati na oporezivanje dohotka u 2020. godini.

Za prijavu poreza na dohodak za 2019. godinu primjenjuju se uglavnom odredbe prethodnih propisa, odnosno Zakona i Pravilnika o porezu na dohodak.

Osim navedenih propisa, Ministarstvo financija svake godine izdaje i „Uputu o sastavljanju i podnošenju godišnje porezne prijave obveznika poreza na dohodak i obračunavanje godišnjeg poreza na dohodak“. Za prijavu dohotka za 2019. godinu može se koristiti Uputa za 2018. godinu (MF KLASA: 410-01/19-01/1207, od 26. lipnja 2019. godine).

Više o utvrđivanju godišnjeg dohotka od samostalne djelatnosti pišemo u nastavku.

Obračun godišnjeg poslovanja obrtnika za 2019. godinu sastoji se od nekoliko procesa koji proizlaze iz odredbi Zakona i Pravilnika o porezu na dohodak. Možemo ih podijeliti na:

- obračun amortizacije dugotrajne imovine
- utvrđivanje poslovnih primitaka i izdataka i zaključivanje Obrasca KPI
- utvrđivanje ostalih izdataka u vezi s poslovanjem obrtnika i slobodnih zanimanja
- primjena poreznih olakšica i osobnih odbitaka.

Godišnja porezna prijava za 2019. g. predaje se na starom obrascu DOH, odnosno na obrascu DOH-Z za poduzetnike koji djelatnost obavljaju u supoduzetništvu. Odredbe Pravilnika o porezu na dohodak (»Narodne novine«, br. 10/17, 128/17, 106/18, 1/19 i 80/19) i pripadajući mu propisani obrasci primjenjuju se u poreznim postupcima za 2019. godinu. U međuvremenu objavljen je Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o porezu na dohodak (Narodne novine 1/20) čiji će se prilozi s obrascima primjenjivati u poreznim postupcima za 2020. godinu.

Obrazac DOH-Z predaje se najkasnije do 31. siječnja 2020., a rok za podnošenje porezne prijave za 2019. godinu na Obrascu DOH istječe 29. veljače 2020. godine. Oba obrasca DOH i DOH-Z sastavni su dio Pravilnika o porezu na dohodak, a dostupni su i na web stranici HOK-a, [OBRASCI ZA POSLOVANJE OBRTA](#).

Obračun amortizacije kod obrtnika

Temeljne odrednice obračuna amortizacije proizlaze iz odredbi Zakona o porezu na dobit u članku 12. Prije pregleda najvažnijih odredbi Zakona u vezi amortizacije, dajemo nekoliko temeljnih objašnjenja i preduvjeta vezanih uz obračun amortizacije dugotrajne imovine.

Pod pojmom „dugotrajna imovina“ smatraju se stvari i prava čiji je pojedinačni trošak nabave veći od 3.500,00 kuna i vijek trajanja duži od godinu dana.

Stvari i prava niže nabavne vrijednosti smatraju se sitnim inventarom i ne podliježu obračunu amortizacije, već se jednokratno otpisuju i knjiže u knjigu primitaka i izdataka uz pridržavanje temeljnog načela blagajne (plaćenih računa).

Za razliku od plaćenih predujmova za robu i materijal, predujmovi plaćeni za nabavu dugotrajne imovine ne ulaze u poslovne izdatke odnosno ne unose se u Knjigu primitaka i izdataka.

Dugotrajna imovina dijeli se na materijalnu i nematerijalnu imovinu.

Amortizirati se može samo dugotrajna imovina evidentirana u Popisu dugotrajne imovine, koji je ujedno jedna od temeljnih poslovnih knjiga fizičkih osoba koje obavljaju samostalnu djelatnost i obveznici su poreza na dohodak. Zakon o porezu na dohodak u članku 35. i Pravilnik o porezu na dohodak u članku 45. pobliže reguliraju način i kriterije evidentiranja dugotrajne imovine u Popisu dugotrajne imovine (Obrazac DI).

Obračun amortizacije za 2019. godinu sastavlja se na obrascu DI i to na dan 31.12.2019. koji je sastavni dio Pravilnika o porezu na dohodak objavljenog u Narodnim novinama broj 1/17. Obrazac DI u odnosu na stari iz 2016. godine sadrži dva nova stupca: AOP oznaku dugotrajne imovine ovisno o vrsti (popis AOP oznaka nalazi se u prilogu obrasca) i stupac u kojeg se unosi datum otuđenja dugotrajne imovine (npr. datum prodaje, rashodovanja, darovanja i slično). Popunjava se i stupac 11 obrasca DI i u njega se unose podaci o otuđenju imovine u 2019. godini.

Potrebno je naglasiti da amortizaciji podliježe samo potrošiva dugotrajna materijalna i nematerijalna (samo ako je plaćena) imovina. Amortizaciji ne podliježu zemljišta, šume i slična obnovljiva prirodna bogatstva, financijska imovina, spomenici kulture te umjetnička djela, iako se evidentiraju u Popisu dugotrajne imovine.

Za svaki predmet dugotrajne imovine amortizacija se obračunava pojedinačno.

Pri tom se primjenjuje linearna metoda, uz korištenje propisanih amortizacijskih stopa. Sukladno čl. 12. st. 5. Zakona o porezu na dobit, godišnje amortizacijske stope utvrđuju se prema amortizacijskom vijeku, a za pojedine grupe dugotrajne imovine iznose:

1. - za građevinske objekte i brodove veće od 1000 BRT, (20 godina), 5%
2. - za osnovno stado, osobne automobile (5 godina), 20%
3. - za nematerijalnu imovinu, opremu, vozila, osim za osobne automobile, te za mehanizaciju (4 godine), 25%
4. - za računala, računalnu opremu i programe, mobilne telefone i opremu za računalne mreže (2 godine), 50%
5. - za ostalu nespomenutu imovinu (10 godina), 10%

Sve navedene godišnje amortizacijske stope mogu se podvostručiti, a više ne postoji mogućnost jednokratnog otpisa novonabavljene dugotrajne imovine.

Ujedno podsjećamo na način izračuna svote amortizacije (otpisa) za dugotrajnu imovinu koja je cijelu godinu bila u upotrebi: $\text{svota amortizacije} = \text{nabavna vrijednost} \times \text{stopa am} : 100$

Ukoliko porezni obveznik, obrtnik koristi višu stopu amortizacije od najviše dopustive prema Zakonu, razlika amortizacije obračunate po toj višoj stopi i najvišoj dopustivoj stopi, čini porezno nepriznat izdatak i nju se ne unosi u Knjigu primitaka i izdataka.

Obrtnik, porezni obveznik može ukoliko procijeni da je iskoristivi vijek trajanja dugotrajne imovine duži od propisanog primijeniti i stope amortizacije niže od propisanih Zakonom, a da to bude porezno priznati izdatak.

Ako obrtnik obračunava amortizaciju po nižim stopama od onih propisanih u čl. 12. st. 5. spomenutog Zakona, tako obračunana amortizacija smatra se i porezno priznatim izdatkom, ali se korisni vijek trajanja ovog sredstva produljuje.

Razlog primjene niže stope amortizacije je iskazivanje manjih poslovnih izdataka u KPI i sprječavanje nastanka gubitka od obrtničke djelatnosti.

Trošak amortizacije predmeta dugotrajne imovine priznaje se u porezni rashod / izdatak od prvog dana mjeseca koji slijedi nakon mjeseca u kojem je dugotrajna imovina stavljena u upotrebu.

Trošak amortizacije za prodanu, darovanu, na drugi način otuđenu ili uništenu dugotrajnu imovinu priznaje se u porezni rashod / izdatak do kraja mjeseca u kojem je dugotrajna imovina bila u upotrebi.

U slučaju prodaje, darovanja, otuđenja ili uništenja dugotrajne imovine preostali neamortizirani dio nabavne vrijednosti dugotrajne imovine priznaje se kao porezni rashod / izdatak u poreznom razdoblju u kojem je dugotrajna imovina prodana, darovana, otuđena ili uništena.

Ne priznaje se kao porezni rashod / izdatak amortizacija koja je već jednom obračunata na otpisanu dugotrajnu imovinu, što znači da se jednom otpisana dugotrajna imovina ne može više amortizirati.

Za razliku od teretnih vozila čiji su troškovi amortizacije i svi drugi troškovi u vezi s njima u cijelosti porezno priznati izdatak, porezni položaj osobnih automobila drukčiji je.

Osobni automobili koji se nalaze u Popisu dugotrajne imovine, također se amortiziraju, no 50% amortizacije nije priznato kao izdatak, kao niti 50% drugih izdataka vezanih uz osobne automobile. U popisu dugotrajne imovine amortizacija se za te automobile obračunava u cijelosti, te se u Knjizi primitaka i izdataka knjiži u stupcu «12» (izdatak u naravi). Nepriznati izdatak od 50% amortizacije knjiži se u stupcu «14», a razlika od 50% priznatog izdatka u stupcu «15», te se sa ostalim izdacima amortizacije iskazuje u Pregledu primitaka i izdataka. Priznaje se amortizacija za osobne automobile i druga sredstva za osobni prijevoz samo do nabavne vrijednosti 400.000,00 kuna po vozilu. Iznimno će se priznati i amortizacija iznad tog iznosa samo ukoliko to vozilo služi za registriranu djelatnost najma ili prijevoza.

Ako se dugotrajna imovina nabavlja na leasing, treba razlikovati da li se radi o financijskom ili operativnom leasingu. U Popis dugotrajne imovine unosi se samo imovina nabavljena na financijski leasing, te se za nju obračunava amortizacija kao i za drugu dugotrajnu imovinu. Dugotrajna imovina uzeta na operativni leasing se ne amortizira, već se računi knjiže kao izdatak kad su plaćeni (načelo blagajne) kao i kod imovine uzete u najam.

Dugotrajna imovina ostaje evidentirana u Popisu dugotrajne imovine i nakon što je u cijelosti otpisana, sve do trenutka njezine prodaje, darovanja ili drugog načina otuđenja ili uništenja.

Utvrđivanje poslovnih primitaka i izdataka za 2019.

Prema Zakonu i Pravilniku o porezu na dohodak, porezni obveznici u svom poslovanju trebaju voditi propisane poslovne knjige:

- Knjigu primitaka i izdataka, Obrazac KPI za evidenciju o dnevnim i ukupnim poslovnim primicima i izdacima ostvarenim u poreznom razdoblju u gotovini, na žiro račun ili u naravi;
- Popis dugotrajne imovine, Obrazac DI, koji se vodi u slobodnim listovima, a koristi se kao obvezna evidencija stvari i prava (investicijskih dobara), koja služe za stjecanje dohotka, čije su pojedinačne nabavne vrijednosti ili troškovi proizvodnje veći od 3.500,00 kuna a vijek trajanja im je duži od godine dana;
- Knjigu prometa (blagajničkih primitaka), Obrazac KPR, u koju porezni obveznik za svako prodajno mjesto ili radnju na kraju radnog dana, a najkasnije prije početka idućeg radnog dana upisuje samo primitke ostvarene u gotovu novcu i čekovima građana;
- Evidenciju o tražbinama i obvezama, samo za račune koji su naplaćeni ili plaćeni negotovinskim putem. Evidencija o tražbinama i obvezama obvezno mora sadržavati najmanje podatke o rednom broju, nazivu kupca odnosno dobavljača, broju i nadnevku izlaznog odnosno ulaznog računa izračunatom iznosu, nadnevku plaćanja/naplate te plaćenom odnosno naplaćenom iznosu.

Ukoliko porezni obveznik poreza na dohodak utvrđuje dohodak u paušalnom iznosu prema rješenju Porezne uprave, tada ne vodi navedene poslovne knjige već samo Knjigu prometa.

Napominjemo također da obrtnici i slobodna zanimanja koji su obveznici PDV-a, trebaju voditi knjige ulaznih i izlaznih računa prema svim primljenim i izdanim računima, sukladno propisima o porezu na dodanu vrijednost. Na taj način nisu obvezni osiguravati podatke o potraživanjima i obvezama. Međutim porezni obveznici koji knjige ulaznih računa vode prema plaćenim, odnosno naplaćenim računima, trebaju voditi evidenciju o tražbinama i obvezama (Obrazac TO).

Obrtnici u sustavu PDV-a, mogu gotovinski promet upisivati u Knjigu primitaka i izdataka u jednom iznosu za cijelo obračunsko razdoblje (mjesec dana ili tri mjeseca), u rokovima propisanim za

utvrđivanje obveze poreza na dodanu vrijednost. Ako nisu obveznici poreza na dodanu vrijednost, gotovinski promet mogu upisivati u jednom iznosu za prethodni mjesec.

Za potrebu utvrđivanja konačnog oporezivog dohotka i obračun poslovanja za 2019. godinu, porezni obveznici će koristiti temeljnu poslovnu evidenciju, Knjigu primitaka i izdataka. Za vođenje ove poslovne evidencije temeljno je načelo prema kojem se evidentiraju primici i izdaci tzv. "načelo blagajne".

Načelo blagajne (novčano načelo) je utvrđeno člankom 11. stavak 3. Zakona o porezu na dohodak, što znači da se primici i izdaci od poslovnih događaja utvrđuju tek nakon primljenih uplata, odnosno izvršenih isplata. Međutim dešava se da priljevi odnosno odljevi nisu obavljeni u novcu, nego u nekim drugim dobrima, tada ih treba utvrđivati i evidentirati kao primitke i izdatke u naravi. Kod toga se nenovčani primici utvrđuju prema tržišnoj vrijednosti, odnosno prema cijeni koja bi se ostvarila pri prodaji u uobičajenom poslovnom prometu, a nenovčani izdaci se utvrđuju prema cijenama nabave ili cijenama koštanja.

Dakle dohodak se utvrđuje evidentiranjem razlike poslovnih primitaka i izdataka iz Knjige primitaka i izdataka (obrasca KPI).

Poslovnim primicima smatraju se sva dobra (novac, stvari, materijalna prava, usluge i dr.) koja imaju novčanu vrijednost i koja porezni obveznik primi obavljanjem obrtničke i druge djelatnosti koja se oporezuje kao obrt u poreznom razdoblju prema njihovoj tržišnoj vrijednosti.

Navedeni primici su rezultat obavljanja registrirane djelatnosti, dok se primici koji su nastali u ime i za račun drugoga (prolazne stavke) ne smatraju dohotkom i ne treba ih evidentirati u Obrascu KPI.

Primicima se smatraju i primljeni predujmovi za isporuku robe i obavljanje usluga na koje se obvezao porezni obveznik, a nije ih do kraja poreznog razdoblja obavio.

U poslovne primitke ulaze i primici ostvareni od prodaje i izuzimanja stvari i prava koja služe za obavljanje samostalne djelatnosti i koja se vode ili su se trebala voditi u popisu dugotrajne imovine, kao i primici ostvareni od otuđenja ili likvidacije djelatnosti.

Poslovnim primicima smatraju se i izuzimanja osim izuzimanja financijske imovine.

Poslovnim primicima smatraju se manjkovi dobara u smislu propisa o porezu na dodanu vrijednost iznad visine utvrđene odlukom Hrvatske obrtničke komore te pripadajući porezi zaračunati prilikom nabave dobara za koja je utvrđen manjak

Ako se obrtnik zbog osobnih razloga odrekne tražbine – potraživanja od kupaca za prodana dobra ili obavljene usluge koje bi u poreznom razdoblju u kojem se odrekao potraživanja ili u kasnijim poreznim razdobljima dovela do primitaka, tada svota otpisanog potraživanja postaje primitkom u naravi u godini u kojoj je obrtnik donio odluku o odricanju od potraživanja u skladu s čl. 11. st. 8. Zakona.

Međutim, po osnovi tražbina koja su se pokazala nenaplativima nakon provedenoga sudskog postupka ili drugog postupka sukladno posebnim propisima NE utvrđuje se primitak.

U primitke također spadaju i državni poticaji i potpore namijenjeni za nabavu dugotrajne imovine, ali se u poslovne primitke evidentiraju samo iznosi izdataka za amortizaciju iskazanih kao svota otpisa u Popisu DI u tom razdoblju, a ne cijela svota primljenog poticaja.

Porezni obveznik treba voditi evidenciju o primljenim državnim potporama i poticajima za nabavu DI i svotama obračunane amortizacije, koja se dostavlja uz godišnju poreznu prijavu.

U Knjigu primitaka i izdataka ne unose se podaci o drugim dohocima obrtnika kao što su primici na temelju ugovora o djelu ili autorskom honoraru, iako se i ovi primici moraju unijeti u godišnju poreznu prijavu. Kod obrtnika koji su obveznici PDV-a, na takve se primitke treba obračunati PDV, te ih unijeti u Knjigu ulaznih računa URA.

Ostali primici koji se ne evidentiraju u obrascu KPI su: primljeni krediti i zajmovi od banaka, uložene pozajmice od vlasnika obrta, prolazne stavke kao npr. novac primljen za me i račun druge osobe, naknade za vrijeme bolovanja obrtnika primljene od HZZ-a i sl.

Poslovnim izdacima smatraju se svi odljevi dobara (novac, stvari, prava i usluge) nastali u poreznom razdoblju, a vezani su uz obavljanje djelatnosti. Izdatak nastaje, u skladu s načelom blagajne, u trenutku kada je isplata obavljena.

Razlikujemo izdatke koji su porezno priznati od onih koji su nepriznati kao i odljeve novčanih sredstava koji se ne smatraju izdacima. Kao poslovni izdaci priznaju se samo oni izdaci za koje postoje uredne isprave i koji su izravno vezani uz ostvarivanje poslovnih primitaka. Između primitaka i izdataka mora postojati međuzavisnost, a polazi se od normativa (utroška materijala, energije i dr.), vodeći pritom računa o načinu rada i posebnosti djelatnosti. Za utvrđivanje povezanosti primitaka s izdacima poreznih obveznika koji se bave proizvodnom i uslužnom djelatnošću i koji nabavljaju reprodukcijски i potrošni materijal za obavljanje djelatnosti te za ugostitelje, propisano je obvezno vođenje posebne evidencije u kojoj se osiguravaju podaci o nabavi i uporabi reprodukcijskog i potrošnog materijala, za knjiženje u poslovne izdatke. Obveza vođenja evidencije o nabavi i potrošnji reprodukcijskog i potrošnog materijala proizlazi iz članka 35. st. 3. i 4. Pravilnika o porezu na dohodak.

Posebnu grupu izdataka čine naknade koje obrtnik može isplatiti sebi ili svojim radnicima, neoporezivo do propisanih iznosa, a to su npr.:

- naknada prijevoza na posao i s posla,
- naknada troškova službenog putovanja i dnevnice,
- naknada za odvojeni život,
- terenski ili pomorski dodatak,
- naknada za korištenje privatnog automobila (do 2,00 kn po prijeđenom kilometru),
- dar u naravi zaposleniku do 400,00 kn
- dar djetetu do 15 godina života (do 600,00 kuna),
- prigodne nagrade kao regres ili božićnica (do 2.500,00 kuna godišnje),
- jubilarne nagrade i otpremnine kod odlaska u mirovinu,
- potpore radniku zbog invalidnosti do 2.500,00 kuna godišnje, potpore za slučaj smrti radnika (do 7.500,00 kuna) ili člana uže obitelji radnika (do 3.000,00 kuna),
- potpora za novorođeno dijete do visine proračunske jedinice (do 3.326,00 kuna),
- novčane nagrade za radne rezultate do 5.000,00 kuna godišnje
- od 1. rujna 2019. godine uvedene su neoporezive naknade za podmirivanje troškova prehrane radnika paušalno do 5.000,00 kuna godišnje
- troškovi prehrane radnika na temelju vjerodostojne dokumentacije do 12.000,00 kuna godišnje,
- troškovi smještaja radnika na temelju vjerodostojne dokumentacije do visine stvarnih izdataka,
- naknade za troškove redovne skrbi predškolske djece radnika.

Pored navedenih porezno priznatih izdataka postoje izdaci koji se samo djelomično ili u potpunosti ne priznaju kao porezni izdatak. Takvi su izdaci navedeni u članku 33. Zakona o porezu na dohodak:

- izdaci za reprezentaciju – koji se priznaju u visini 50% (50% su nepriznati izdaci),
- izdaci vezani uz korištenje osobnih motornih vozila – koji se priznaju u visini 50% (50% su nepriznati izdaci, što uključuje i amortizaciju za ta vozila), osim izdataka za osiguranje vozila koji se priznaju u cijelosti. Od 1.1.2018. primjenjuje se 50 postotno priznavanje izdataka vezanih uz korištenje osobnih motornih vozila.
- porez na dodanu vrijednost na vlastitu potrošnju te besplatne isporuke i drugi slični izdaci
- izdaci za novčane kazne, osim ugovornih kazni
- izdaci za isplaćene naknade, potpore i nagrade obrtniku iznad propisanih iznosa
- ostali izdaci koji nisu u izravnoj vezi s obavljanjem samostalne djelatnosti

Navedeni izdaci posebno se iskazuju u Knjizi primitaka i izdataka, u stupcu «14», te se za njihov iznos umanjuje ukupan iznos priznatih izdataka u stupcu «15». Drugi nepriznati izdaci iz članka 33. stavka 1. točaka 2., 3. i 4. Zakona (porez na dodanu vrijednost na vlastitu potrošnju, besplatne isporuke, primici po osnovi naknada, potpora i nagrada, iznad propisanih iznosa, te dnevnica i troškova službenog putovanja obrtnika iznad propisanih iznosa), ne mogu se iskazivati u Knjizi primitaka i izdataka.

Za sve izdatke vrijedi pravilo iz čl. 33. st. 3. Zakona, tj. mogu se priznati samo ako su u izravnoj svezi s obavljanjem djelatnosti.

Porezne olakšice u godišnjem obračunu poreza

Dohodak kao razlika evidentiranih poslovnih primitaka i izdataka nije porezna osnovica na koju porezni obveznik – obrtnik ili slobodno zanimanje treba obračunati porez na dohodak. Zakon i Pravilnik o porezu na dohodak propisuju razne porezne olakšice – smanjenja, koje treba primijeniti na tako stečen dohodak kao razliku primitaka i izdataka iz obrasca KPI.

Sukladno članku 18. stavak. 2. Zakona o porezu na dohodak, dohodak od samostalne djelatnosti koji rezident ostvari u tuzemstvu i inozemstvu, a nerezident u tuzemstvu, smanjuje se za sljedeće svote:

1. za iznos plaća novozaposlenih osoba iz članka 44. stavka 1. Zakona,
2. za iznos državne potpore za obrazovanje i izobrazbu te iznos potpore male vrijednosti za izvođenje praktične nastave i vježbe naukovanja u sustavu vezanih obrta prema posebnim propisima,
3. za iznos izdataka za istraživanje i razvoj iz članka 45. stavka 1. Zakona,
4. za preneseni gubitak iz članka 38. Zakona, nakon umanjenja iz točke 1., 2. i 3. ovoga stavka, koji je rezident po osnovi obavljanja samostalne djelatnosti iz članka 29. Zakona ostvario u tuzemstvu i inozemstvu, a nerezident u tuzemstvu.

Korištenjem smanjenja dohotka od samostalne djelatnosti za navedene olakšice, može se utvrditi gubitak, odnosno na toj osnovi može se povećati gubitak nastao u tekućem poreznom razdoblju.

Godišnji porezni razredi poreza na dohodak

U 2019. imamo dva porezna razreda i dvije stope poreza na dohodak: 24% i 36%.

Porez na dohodak obračunava se po stopi od 24 % na poreznu osnovicu do 30.000 kuna mjesečno odnosno do 360.000 kn godišnje, a po stopi od 36 % na razliku porezne osnovice iznad 30.000 kn mjesečno odnosno iznad 360.000 kn godišnje.

Porezni razredi za 2019. godinu

Porezna stopa	Porezna osnovica - godišnje
24 %	do 30.000,00 kn do 360.000,00 kn = (do 30.000,00 x 12)
36 %	na poreznu osnovicu iznad 360.000,00 kn (iznad 30.000,00 x 12)

Utvrđivanje dohotka – porezne osnovice

Na kraju godine potrebno je zaključiti knjigu primitaka i izdataka, a to zapravo znači da treba sve proknjižene primitke i izdatke za 2019. godinu u pojedinim stupcima knjige zbrojiti. Zbroj stupca «9» je iznos ukupno ostvarenih primitaka, a zbroj stupca «15» je iznos ukupno porezno priznatih izdataka, što uključuje i prethodno proknjiženu amortizaciju. Razlika tako utvrđenih primitaka i izdataka čini dohodak ostvaren u 2019. godini.

Zbrojeni podaci upisuju se u poreznu prijavu i iskazuju u izvatku iz poslovnih knjiga, koji se prilaže poreznoj prijavi na Obrascu P-PPI.

Međutim, ostvareni dohodak nije istovremeno i osnovica za plaćanje poreza, jer su poreznim propisima predviđene razne porezne olakšice i umanjenja porezne osnovice, te se osnovica za oporezivanje utvrđuje, polazeći od dohotka koji je ostvaren i iskazan u poslovnim knjigama i godišnjoj poreznoj prijavi, na sljedeći način:

Postupak utvrđivanja dohotka i porezne osnovice

DOHODAK = primici – izdaci obrta

- Plaće novozaposlenih osoba, prema čl. 44. Zakona o porezu na dohodak
- Državna potpora za naukovanje za obrtnička zanimanja prema čl.6. zakona o državnoj potpori
- Državna potpora za obrazovanje i izobrazbu prema Zakonu o državnoj potpori
- Izdaci za istraživanje i razvoj prema čl. 45. Zakona o porezu na dohodak
- Preneseni gubitak (5 godina) prema čl. 38. Zakona o porezu na dohodak

DOHODAK NAKON UMANJENJA

- Osnovni osobni odbitak prema članku 14. Zakona o porezu na dohodak
- Darovanja do 2 % primitaka tekuće godine prema čl. 15. st. 2. Zakona o porezu na dohodak

POREZNA OSNOVICA

IZNOS POREZA – umanjenje za potpomognuta područja I. skupine ili Grad Vukovar (50 % ili 100 %)

Dohodak od zajedničke djelatnosti

O postupku prijave dohotka od zajedničke djelatnosti već smo pisali na web stranici HOK-a početkom siječnja ove godine, pa ovdje samo podsjećamo na način obračuna dohotka iz zajedničke djelatnosti. Kod obavljanja obrta više obrtnika u zajedničkom obrtu, dohodak od zajedničke djelatnosti utvrđuje se kao jedinstveni dohodak svih supoduzetnika, prema podacima iz Knjige primitaka i izdataka koja se vodi za obrt kao cjelinu. Zajednički dohodak je i u ovom slučaju razlika ukupno utvrđenih primitaka i ukupnih izdataka u poreznom razdoblju, tj. u kalendarskoj godini.

Prijavu o utvrđenom dohotku od zajedničke djelatnosti sastavlja nositelj zajedničke djelatnosti i dostavlja je ispostavi Porezne uprave na području na kojem ima prebivalište ili uobičajeno boravište.

Prijava o utvrđenom dohotku od zajedničke djelatnosti dostavlja se prije godišnjih poreznih prijava svakog supoduzetnika i treba je podnijeti do 31. siječnja 2020. godine za 2019. godinu.

Rješenjem ili privremenim poreznim rješenjem utvrđuju se udjeli u zajedničkom dohotku svakog supoduzetnika u zajedničkoj djelatnosti, a tako utvrđene udjele u zajedničkom dohotku svaki od supoduzetnika je obavezan unijeti u svoju godišnju poreznu prijavu, koju predaje mjesno nadležnoj ispostavi Porezne uprave prema mjestu svog prebivališta ili uobičajenog boravišta. Udio svakog supoduzetnika u zajedničkom dohotku utvrđuje se prema prethodno zaključenom ugovoru (o ortakluku), a ako ugovor nije zaključen, zajednički se dohodak dijeli na jednake dijelove.

Porezna prijava poreza na dohodak za 2019. godinu

Tko obvezno podnosi godišnju poreznu prijavu za 2019. godinu:

1. porezni obveznici koji su ostvarili dohodak od samostalne djelatnosti iz članka 29. Zakona i djelatnosti po osnovi kojih se dohodak utvrđuje i oporezuje kao dohodak od samostalne djelatnosti prema člancima 30. - 35. Zakona (obrtnici, slobodna zanimanja i ostali obveznici koji dohodak utvrđuju na temelju poslovnih knjiga),
2. porezni obveznici - članovi posade broda u međunarodnoj plovidbi koji su ostvarili dohodak od nesamostalnog rada po osnovi rada na brodu u međunarodnoj plovidbi, a koji su rezidenti (pomorci),
3. godišnju poreznu prijavu obvezno podnosi i porezni obveznik ako je Porezna uprava zatražila da naknadno plati porez na dohodak

Obveznicima poreza na dohodak koji su obvezni podnijeti godišnju poreznu prijavu, a istu ne podnesu ili ako su podaci iz godišnje porezne prijave netočni ili nepotpuni, porez na dohodak utvrđuje se procjenom.

Koji porezni obveznici ne mogu predati godišnju poreznu prijavu:

Godišnju poreznu prijavu, prema čl. 49. Zakona o porezu na dohodak, ne mogu predati:

- Porezni obveznici koji ostvaruju dohodak od imovine i imovinskih prava
- Dohodak od kapitala
- Dohodak koji se oporezuje u paušalnoj svoti
- Porezni obveznici na koje se primjenjuje poseban postupak utvrđivanja godišnjeg poreza.

Rok za podnošenje godišnje porezne prijave

Porezna uprava obavještava sve porezne obveznike koji imaju obvezu podnošenja godišnje porezne prijave (Obrazac DOH) za 2019. ili koji žele podnijeti zahtjev za priznavanje prava u posebnom postupku (Obrazac ZPP-DOH) iste mogu podnijeti putem sustava ePorezna odnosno nadležnoj ispostavi Porezne uprave prema prebivalištu odnosno uobičajenom boravištu najkasnije do 2. ožujka 2020. (ponedjeljak) u kojima će biti omogućeno zaprimanje u produljenom radnom vremenu do 19,00 sati. Ako porezni obveznik iz opravdanih razloga (boravak na liječenju, elementarne nepogode, viša sila) propusti predati poreznu prijavu do kraja veljače 2020. godine, može predati zahtjev za povrat u prijašnje stanje i to u roku od osam dana od dana kada je prestao razlog koji je uzrokovao propuštanje podnošenja prijave. Po isteku roka od tri mjeseca od propuštenog roka podnošenja

porezne prijave, porezni obveznik više ne može podnijeti zahtjev za povrat u prijašnje stanje, osim ako je propuštanje i tog roka bilo uzrokovano višom silom. O zahtjevu za povrat u prijašnje stanje nadležna ispostava Porezne uprave odlučuje zaključkom.

Ukoliko obveznik predaje porezne prijave nije tijekom poreznog razdoblja imao poslovnih primitaka niti izdataka također je obvezan podnijeti poreznu prijavu.

Općim poreznim zakonom predviđene su kazne za nepodnošenje porezne prijave. Novčanom kaznom od 5.000,00 do 300.000,00 kuna kaznit će se poreznog obveznika koji ne preda poreznu prijavu u propisanom roku, a za to nije imao opravdani razlog.

Mjesto predaje godišnje porezne prijave

Porezni obveznici podnose godišnju poreznu prijavu ispostavi područnog ureda Porezne uprave koja je mjesno nadležna prema mjestu njegovog prebivališta ili uobičajenog boravišta.

Za dohodak koji su ostvarili supoduzetnici zajedničkim obavljanjem djelatnosti, prijava se podnosi ispostavi područnog ureda Porezne uprave na čijem području se nalazi prebivalište ili uobičajeno boravište nositelja zajedničke djelatnosti.

Ako je porezni obveznik u toku 2019. godine mijenjao prebivalište ili uobičajeno boravište, mjerodavnim se smatra ona općina ili grad u kojem je imao prebivalište ili uobičajeno boravište veći odnosno pretežiti dio godine.

Porezni obveznici mogu poreznu prijavu predati izravno u ispostavi Porezne uprave, a istu mogu poslati i poštom.

Ispunjavanje porezne prijave (obrazac DOH)

U poreznu prijavu poreza na dohodak (obrazac DOH - u daljnjem tekstu: "porezna prijava") porezni obveznik upisuje podatak o područnom uredu i ispostavi Porezne uprave nadležnoj prema njegovom prebivalištu ili uobičajenom boravištu.

Godišnja porezna prijava - obrazac DOH sastoji se od više listova za različite vrste dohotka i priloga UPO koji služi za izračun porezne obveze.

Prvi list porezne prijave sadrži podatke o poreznom obvezniku, te se unose slijedeći podaci:

1. opći podaci koji se odnose na ime i prezime, ime roditelja, OIB poreznog obveznika, mjesto, ulicu i kućni broj prebivališta ili uobičajenog boravišta u trenutku podnošenja prijave, podatka o promjenama prebivališta ili uobičajenog boravišta tijekom godine, telefon, adresu elektroničke pošte, oznaku potpomognutog područja i područja Grada Vukovara, broj žiro računa i naziv ovlaštene financijske institucije kod koje je otvoren, te podaci o statusu umirovljenika i razdoblju umirovljenja tijekom godine i podaci o invalidnosti uključujući podatke o invalidnosti hrvatskih vojnih invalida iz Domovinskog rata.

2. podaci o uzdržavanim članovima obitelji – ako ih obrtnik uzdržava i koristi za njih osobni odbitak – a to su ime i prezime uzdržavanog člana, OIB, srodstvo, naznaka da li se radi o invalidnom članu obitelji, razdoblju za koje se koristi osobni odbitak, te postotak osobnog odbitka koji koristi obrtnik i s kime taj osobni odbitak dijeli.

3. podaci o uvećanju osobnog odbitka: Rezidentima se, nakon propisanih uvećanja osobnog odbitka za vlastitu invalidnost/tjelesno oštećenje i uzdržavanje članova uže obitelji i djecu te njihovu invalidnost/tjelesno oštećenje, osobni odbitak odnosno neoporezivi dio dohotka može, pod Zakonom i Pravilnikom propisanim uvjetima, dodatno uvećati i za:

- iznose plaćene za obvezno zdravstveno osiguranje ako porezni obveznik nije drukčije osiguran, do visine propisanoga obveznog doprinosa za zdravstveno osiguranje (članak 15. stavak 1. Zakona) - pod 3.1. Obrasca DOH,

- darovanja dana u tuzemstvu u naravi i u novcu doznačenim na žiroračun, a u kulturne, odgojno-obrazovne, znanstvene, zdravstvene, humanitarne, športske i vjerske svrhe, udrugama i drugim osobama koje te djelatnosti obavljaju u skladu s posebnim propisima, do visine 2% primitaka za koje je u tekućoj godini podnesena godišnja porezna prijava i utvrđen godišnji porez na dohodak. Iznimno, osobni odbitak se uvećava za darovanja dana iznad propisane visine, pod uvjetom da su dana prema odlukama nadležnih ministarstava o provedbi i financiranju posebnih programa i akcija, ali ne i za redovnu djelatnost primatelja darovanja (članak 15. stavak 2. Zakona) - pod 3.2. Obrasca DOH.

Bitno je naglasiti dakle redoslijed korištenja izdataka te osobnog odbitka. Zakonom je propisan slijedeći redoslijed:

1. neoporezivi dio dohotka po osnovi osnovnog osobnog odbitka i dijela osobnog odbitka za vlastitu invalidnost i dijela osobnog odbitka za uzdržavane članove uže obitelji i djecu te njihovu invalidnost,
2. neoporezivi dio dohotka po osnovi plaćenih doprinosa za zdravstveno osiguranje u tuzemstvu i danih darovanja (neovisno o redoslijedu).

Slijede listovi u koje se unose podaci o ostvarenom dohotku i uplaćenim predujmovima poreza, prema vrstama dohotka, svi pod točkom 4. podaci o dohotku i plaćenom predujmu poreza i prireza, a obuhvaćaju podatke o dohotku:

4.1. od nesamostalnog rada (plaća i/ili mirovina)

4.2. drugi dohodak

4.3. od samostalne djelatnosti (obrt, poljoprivreda, slobodne djelatnosti)

Dohodak od djelatnosti obrta unosi se u list pod nazivom DIO SD (samostalna djelatnost) kao podatak o ostvarenom dohotku/gubitku obrtnika pojedinca ili njegovom udjelu u zajedničkom dohotku. Dohodak ostvaren samostalnim obavljanjem obrta upisuje se pod 4.3.1. u stupac «2» kao dohodak pojedinca, a dio dohotka ostvaren u zajedničkom obrtu upisuje se u stupac «5» uz naznaku OIB-a za nositelja zajedničke djelatnosti u stupcu «4». Ukoliko je obrtnik ostvario dohodak u nekoliko obrta, podatak za svaki ostvareni dohodak (samostalno ili u zajedničkom obrtu) unosi u poseban redak ovog dijela porezne prijave, a svi ostvareni dohoci od obavljanja obrta zbrajaju se u stupcu «7», odnosno u stupcu «6» ako je u poslovanju ostvaren gubitak.

U stupac «8» pod 4.3.1. unose se podaci o plaćenim predujmovima poreza i prireza.

Pojedinačno iskazani podaci za umanjenja dohotka (uvećanje gubitka), pod 4.3.5. za plaće novozaposlenih radnika, nagrade učenicima za naukovanje, izdatke za školovanje i stručno usavršavanje i izdatke za istraživanje i razvoj, zbrojno se prenose u stupac «3» pod 4.3.1..

U nastavku, pod 4.3.6. se unose i podaci o prenesenom gubitku, a pod 4.3.7. izdvojeni podaci o dohotku ostvarenom na potpomognutim područjima i području Grada Vukovara za koji su propisane olakšice.

U poreznoj prijavi za 2015. godinu uvedena je nova pozicija 4.3.8. Obračun doprinosa po osnovi obavljanja druge djelatnosti, s obzirom da je promijenjen način utvrđivanja obveze doprinosa po osnovi druge djelatnosti, u smislu da Porezna uprava više ne utvrđuje obvezu rješenjem, već je to obvezan učiniti obrtnik sam i o obvezi izvijestiti Poreznu upravu na obrascu DOH. Ujedno promijenjeno je i dospijeće plaćanja obveze doprinosa po toj osnovi i ono je sada istovjetno danu podnošenja obrasca DOH, tj. do 29. veljače 2020. Za utvrđivanje obveze doprinosa po osnovi druge djelatnosti prethodno je potrebno utvrditi razdoblje obavljanja kako samostalne djelatnosti tako i druge djelatnosti kao i osnovicu za obračun.

5. podaci o ukupnom iznosu svih oblika dohotka koje je obrtnik ostvario tj. njihov zbroj i zbroj ukupno uplaćenih iznosa poreza na dohodak i prireza tijekom godine. Ako je obrtnik ostvario samo dohodak od obavljanja obrta, ovdje upisuje isti iznos kao pod 4.3.1. Ako je tijekom 2019. godine obrtnik ostvario gubitak od obavljanja obrta (negativni dohodak), a nije ostvario druge oblike dohotka ili ih nije ostvario u visini dovoljnoj za pokriće ovoga gubitka i/ili iskazao u godišnjoj poreznoj prijavi, podatak pod 5. iskazuje sa predznakom minus "-".

6. podaci o olakšicama, oslobođenjima i poticajima – 1. Neoporezivi primici umjetnika, 2. Neoporezivi dio umjetničkog honorara, 3. Porezno priznati izdaci reprezentacije, 4. Priznati predujam poreza za umirovljenike i osobe koje borave na području I. skupine potpomognutih područja i Gradu Vukovaru, 5. Umanjenje poreza za olakšicu HRVI, 6. Umanjenje poreza za olakšice na potpomognutim područjima i području Grada Vukovara.

7. popis priloženih isprava – obrtnik obvezno prilaže Pregled poslovnih primitaka i izdataka od samostalne djelatnosti (Obrazac P-PPI) i Popis dugotrajne imovine (Obrazac DI), a ostale dokumente ovisno o vrstama ostvarenih dohodaka koje prijavljuje u poreznoj prijavi te vrstama olakšica i umanjenja koje koristi.

8. napomene - bitne za utvrđivanje porezne obveze, a koje nisu kao podatak iskazane na drugom mjestu u poreznoj prijavi.

9. utvrđivanje poreza i prireza za 2019. godinu u prilogu UPO je dio porezne prijave koji se može ali ne mora popunjavati. Ipak, svakom je obrtniku vjerojatno interesantno izračunati kolika će mu biti obveza za plaćanje poreza na dohodak, odnosno ima li pravo na povrat poreza, a to se utvrđuje upravo popunjavanjem ovog dijela porezne prijave.

Kao prvo, upisuje se iznos dijela osobnih odbitaka za obrtnika i uzdržavane članove obitelji po mjesecima i zbrojno, te dijela osobnog odbitka za plaćene doprinose za zdravstveno osiguranje u tuzemstvu i dana darovanja, kao i zbroj ukupnog godišnjeg osobnog odbitka.

Slijedi utvrđivanje godišnje porezne osnovice i to tako da se od ukupnog godišnjeg dohotka (od obrta prema poslovnim knjigama, ali i dohodaka iz drugih izvora ako su ostvareni i prijavljeni u prijavi) oduzme iznos osobnog odbitka. Dobivena razlika je godišnja porezna osnovica.

Na ukupno utvrđeni iznos poreza obračunava se još i prirez, po stopama koje su utvrđene propisima gradova i općina.

Kad se na kraju usporede i oduzmu iznosi uplaćenih predujmova i utvrđene obveze za plaćanje poreza, utvrđuje se da li obrtnik ima po poreznoj prijavi obveza plaćanja razlike poreza na dohodak, ili može zatražiti povrat preplate kroz predujmove više plaćenog iznosa poreza na dohodak.

Sukladno Općem poreznom zakonu, godišnju poreznu prijavu obvezno potpisuje porezni obveznik, njegov opunomoćenik ili porezni savjetnik, čime jamči za istinitost i vjerodostojnost, u prijavi iskazanih podataka.

Plaćanje utvrđenog poreza / povrat preplaćenog poreza

Od utvrđene ukupne svote poreza na dohodak za godinu za koju se utvrđuje, odbijaju se predujmovi poreza koji su plaćeni u toku iste godine. Za samostalne djelatnosti obrta i slobodnih zanimanja to znači da će se od utvrđene godišnje porezne obveze odbiti plaćeni porez na dohodak na žiro račun, sukladno Naredbi o načinu uplaćivanja prihoda proračuna, obveznih doprinosa te prihoda za financiranje drugih javnih potreba.

Razlika može biti: - pozitivna, pa porezni obveznik treba platiti razliku poreza i prireza po godišnjoj poreznoj prijavi i to s danom podnošenja godišnje porezne prijave. Poreznu obvezu treba platiti računom kod ovlaštenih ustanova za platni promet na kojima porezni obveznici vode novčana sredstva; - negativna, kada dođe do preplate poreza, pa porezni obveznik može zahtijevati pisanim putem povrat, a ako ne zahtijeva tada se preplaćena svota uračunava u predujam poreza tekućeg poreznog razdoblja. Porezna uprava neće vratiti preplaćeni porez, ako se utvrdi da porezni obveznik ima dospjelih i neplaćenih poreza ili drugih davanja koja naplaćuje npr. PDV, doprinose za zdravstveno i mirovinsko osiguranje, posebne poreze i dr.

Obrtnici i ostale samostalne djelatnosti koje po godišnjoj poreznoj prijavi iskažu obvezu poreza i prireza porezu na dohodak obvezu trebaju uplatiti najkasnije s predajom DOH obrasca, odnosno do 29. veljače 2020. na račun zajedničkih prihoda državnog, županijskih, gradskih i općinskih proračuna, u skladu s Naredbom o načinu uplaćivanja prihoda proračuna, obveznih doprinosa te prihoda za financiranje drugih javnih potreba u 2020., i to na račune otvorene na razini grada/ općine.

Obrtnici, porezni obveznici koji počinju obavljati samostalnu djelatnost, ne plaćaju predujam poreza na dohodak od samostalne djelatnosti sve do podnošenja prve porezne prijave. Podnošenjem godišnje porezne prijave, utvrđuje se porezna obveza za porezno razdoblje u kojem je porezni obveznik počeo obavljati djelatnost odnosno utvrđivati dohodak na način propisan za samostalnu djelatnost, od kada i postoji obveza plaćanja mjesečnog predujma poreza na dohodak od samostalne djelatnosti za iduća porezna razdoblja.

Propisani prilozi uz godišnju poreznu prijavu – Obrazac DOH

Godišnjoj poreznoj prijavi - Obrascu DOH, za dohodak od samostalne djelatnosti obrta i s obrtom izjednačenih djelatnosti treba priložiti sljedeće isprave:

- izvadak iz poslovnih knjiga s podacima o ukupnim primicima i ukupnim izdacima na obrascu P-PPI, sve ako izvadak nije priložen uz prijavu o zajedničkom dohotku

- popis dugotrajne imovine, ako nije priložen uz prijavu o zajedničkom dohotku
- ugovore i isprave o otuđenju radnje, poduzeća ili njihovih dijelova, za poreznog obveznika pojedinca
- isprave o udjelu u zajedničkom dohotku, ako se već ne nalaze u nadležnoj ispostavi Porezne uprave
- evidenciju o primljenim državnim potporama i poticajima za nabavu dugotrajne imovine i iznosima obračunate amortizacije
- za priznavanje dijela osobnog odbitka po osnovi danih darovanja, preslike naloga o doznaci u novcu i ugovora odnosno potvrda o danim darovanjima u drugim dobrima i uslugama
- za priznavanje dijela osobnog odbitka po osnovi doprinosa za obvezno zdravstveno osiguranje plaćenih u tuzemstvu, preslike naloga o uplati doprinosa
- za inozemni dohodak rezidenata dokaz o ostvarenom dohotku i plaćenom porezu u inozemstvu te isprave iz kojih je vidljiv datum isplate primitka.

Popis dugotrajne imovine, ako je porezni obveznik (podnositelj) korisnik sustava elektroničkog servisa Porezne uprave ePorezna, obvezno se podnosi elektroničkim putem u okviru sustava ePorezna na način propisan posebnim propisima te tehničkim i ostalim uputama.

Ostali obračuni i obveze obrtnika i slobodnih zanimanja

Uz godišnji obračun i prijavu poreza na dohodak, porezni obveznici obrtnici i slobodna zanimanja najkasnije do 29. veljače 2020. godine podnose za prethodnu godinu i slijedeće obračune:

1. Konačan obračun članarine turističkim zajednicama na Obrascu TZ
2. Obračun spomeničke rente na Obrascu SR
3. Obračun komorskog doprinosa na Obrascu KD

Obračun naknade za korištenje općekorisne funkcije šuma na obrascu OKFŠ predaju obrtnici s ostvarenim primicima koji su u 2019. godini veći od 3.000.000,00 kuna, a predaje se izravno na adresu: p.p. Ministarstvu poljoprivrede, OKFŠ, 10 001 Zagreb

- NAPOMENA - Na web stranici Hrvatske obrtničke komore www.hok.hr objavljeni su obrasci koji su sastavni dio godišnje porezne prijave dohotka obrtnika (u rubrici [OBRASCI ZA POSLOVANJE OBRTNIKA](#)). Hrvatska obrtnička komora, u skladu s Digitalnom agendom Europske komisije i Akcijskim planom, uvodi mogućnosti digitalnog poslovanja za svoje članove. Stoga je Hrvatska obrtnička komora i ove godine pripremila on-line obrasce, kako bi svojim članovima omogućila jednostavnije ispunjavanje porezne prijave.